

jant d'Arcalís a Baén (1958). —⁴ Cf. la Solana de l'*Espingolosa* a Adons, 1957, que no he arribat a aclarir si té a veure amb això.

Faringada 'capbussó' eiv.: potser forma mossàr. metàtesi per **finarada* (cast. *hincar/finar*=cat. *ficar*).

FARINGE, pres del gr. φάρυγξ, -υγγος id. □ 1.^a doc.: 1868, *SLitCosta*. També es va assajar una forma *farinx* (EFontserè, *CiFiNat.*, p. 218) que em sembla menys recomanable.

DERIV.: *Faringi*. *Faringitis* [DOrt., 1917].

CRP.: *Faringocele*. *Faringoscopi*, -scòpia. *Faringotomia*.

Faringola, *faríngoler*, V. *farina* *Faringoscopi*, -òpia, *faríngotomia*, V. *faríngole* *Farinoler*, *farínoles*, *farínós*, V. *farina*

FARISTOL, 'aparell per llegir', antigament 'petge alt que permetia llegir als qui havien de cantar bo i drets en el cor d'una església', i més antigament 'setial de què feien ús els bisbes en les sessions pontificals', resultat de *fallestol*, assimilat per *faldistol*, que prové del francic *FALDISTÖL 'cadiral plegable', compost de FALDAN 'plegar, doblegar' i STÖL 'cadiral, tronc', cf. b.-al. ant. *faldistöl*, a.-al. ant. *faltstual*, d'on prové també el fr. *fauteuil* 'cadira de braços' (< fr. ant. *faustuel*). □ 1.^a doc.: *fenistol*, S. XIII, Cròn. de Jaume I; *faristol*, 1309.

En la *Crònica* és el cadiral solemne: «L'Apostoli, qui estava en la tribuna, e los cardenals, e los patriarques de dos *fenistols* denant lo Papa, pus alt que-ls altres» (Ag., p. 308, § 528); igual forma en un doc. d'Hospitalers de 1377: «cinc taules de romaní; un orges; dos *fenistols*; un scriptor ---», MiretS (*TemplH*, p. 560); i en un de la SdUrg. de l'a. 1400 (BABL VI, 476). Tant aquesta forma com *faristol* resulten de dissimilacions de la primera l de *fallistol*, forma assimilada de *faldistol*, semblant a l'antic *falla*¹ que hem vist com a evolució fonètica de FALDA.

La forma moderna *faristol* amb l'altra dissimilació la veig ja cinc vegades en un doc. mall. de 1309 (BSAL VIII, 269); després en ross.: «al *feristol* de la Pistola», a. 1311, i 7 testimonis més fins a 1399: el de 1369 porta la grafia *faristol*, i el 1350 «alia tual-<l>ola que ponitur in *foristollo* quando legi debet Epistola», a. 1370 (*InvLC*); «un *feristol* de ferro plegadís», Bna., 1432 (BABL x, 283); *feristol* Eiv., 1538 (Macabich, *Sta. Ma. la Mayor*, Cròn., p. 11); «*feristol* que roda: pluteus volubilis»; «*feristol* ferm: pluteus stabilis; *feristolet* per sobre la taula: pluteolus», OPou (*TbPu.*, 177); «Lo qui se haurà y voldrà examinar-se de courer haje de fer, per son examen, una caixa de tatxas de vaqueta, y un *feristol* per un misal, y una campana de pes de 13 lliures, tot buydat», ordinació de la Confraria dels Freners, a. 1631, *Arx. Mun. de Bna.*; «Quatre missals; it. tres coderns de dir missa de difunts; it. un *faristol* de ferro», inv. de 1687 (Baraut, *Santuari del Miracle*, p. 203); «quedan baix, a la igle-

sia, dos *faristols* per los llibres de cor, de bronze, gros<s>os y molt ben treballats», B. de Maldà, *Excursions* (p. 24); *faristol de músic*. id. (*Coll. B. V.*, 211).

En oc. ant. *forestol* 'faldestol' en el ms. avinyonenc de la Regla de Sant Benet, potser S. XIII (Bertoni, *ARom.* XIII, 447). Del català es manlevà el campid. *faristolu* «leggio» (Jud, *Rom.* XLIII, 454). A Mall. i Men. 'persona aturada que no fa res de profit' (*AlcM*, § 4); alterat en *falistoelis* (dicc. Tarongí) 'home bàbol' mall. (amb terminació contaminada per *nyicris* i mots semblants); i a Mall. una figura folklòrica com un follet, amb dissim. en *falistroncos*: «Quina habilitat tenen es *falistroncos*? —En dir-los 'pega', peguen, i en dir-los 'mata', maten. —Sí —digué ell tot d'una; i li baratà s'anell amb sos *falistroncos* i digué: —*Falistroncos*, mata es gegant. —Es gegant quedà mort», rondalla de l'Arx. Lluís Salvador (p. 189). Forma més antiga: *falistol* mall. en un doc. de 1754 (*AlcM*). I amb una altra dissimilació *faldistol* a Tamarit de Llitera.

DERIV.: *Faristolada*. *Faristolam*. *Faristoler*. *Enfaristolat* 'd'aires atrafegats': «La Tuies --- a ratos prou *enfaristolada* que anava per baix, o enfadada, a ficar-se-li algun mosso a la cuina», B. de Maldà, *Coll. B. V.*, p. 135.

¹ *Fallistol* es degué primer simplificar en *falistol* ajudant-hi la dissimilació de l'altra -l. També intervingué en una variant *forastol*, que trobem en oc. ant., la influència dels verbs en *fora*.

Faritzela 'cordill' (CpTarr. i Pen.),¹ variant o alteració del tipus francès *ficelle* id (gallicisme *ficella*, esporàdic en *ALCat.*, m. 537), prov. *fesselo*, piem. *fil-sèla*, *fiss-*, fr. mj. *fincelle* [c. 1350], pic. *frinchelle*, FEW III, 878-9: com que sembla haver existit un *FILICELLA (encreuament de FUNIS, FUNICELLA, amb FILUM), aquesta forma tarragonesa podria constituir una altra alteració d'aqueix grup gallo-romànic (amb dissimilació -L-L > -r-l) si no fos que, no havent-hi formes amb -z- ni altra sonora a França, i tenint en compte els aires arcaics de l'element -aritz- del nostre mot, no podem descartar una supervivència mossàrab d'aqueix FIL-/FUNICELLA.

¹ Fontserè, c. 1925, trobava a faltar en el DOrt., posant-hi al marge «*faritzela*: = *ficella*». Ja DAG.: «*frisella* [*frisela*, *farisella*]: fill petador que posen al cap de les xurriaques»; (Emp.) «cordill de tres caps». Crec que també en Amades, *Vocabulari dels Transp.*, BDC xxii. Alguna d'aquestes formes sembla influïda pels noms de tela *frisó*, *friseta*, etc.

Farjalot, V. *forjar*, *fangar*, etc. en FABRE

Farjup, tort. 'deformitat, bossa o plec indegut d'una peça de vestir que cau malament' (BDC III, 97), és una de les formes resultants dels repetits encreuaments que es produïren entre els successors del ll. GIBBUS, d'on els nostres GEP, AJUPIR, i (*cap*)jup, i l'hispanoàrab *hadúbba* (RMA., PALc.), àr. clàssic *hádab* 'gep',